

ANY XXVIII.—BATALLADA 1482

BARCELONA

9 DE OCTUBRE DE 1897
(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj. 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

UNA FRASSE ILUSTRADA

—«Buena carga nos hemos echado encima!...»

(Sagasta.)

LA LIQUIDACIÓN

DESDE la restauració ensa no hem vist res tan grave com l' extracte de la conferència celebrada a Palacio entre la reyna regent y el general Azcárraga. L' *Imparcial* l' ha publicada per extens, y el care qu' en un principi no faltava qui dumptés de la seva autenticitat, ningú fins ara s' ha atrevit a desmentirla. Veus aquí lo mes sustancial de las revelacions del periódich de Madrid:

Manifestà la reyna al general que ans de ocupar de las qüestions exterior, volia tractar detingudament de lo que ocorría al interior puig això ho considerava mes important que lo altre.

La reyna digué al President del Concill que 's dolia dels procediments seguits contra 'ls anarquistas, afegeint qu' estava ansiosa d' evitar las demasies cometidas contra tants subjectes que luego han sigut declarats innocents. La reyna, segons L' *Imparcial*, condemnà 'ls procediments empleats en lo castell de Montjuich y dels quals s' ha ocupat Europa entera ab horror. Li digué que les ditas ressenyias ofengueren vivament, afegeint que havia demanat que s' obrís una informació pera castigar als culpables.—Ho vaig demanar—prossegui—pero sense poder conseguir tal cosa.

Expressà el general Azcárraga que la major tristesa que li causan las notícias de la gran Antilla, es lo suposar que 'ls culpables son espanyols, y que á pesar d' això 'ls tracten ab crudtat. A la reyna li produixeix (segons digué al llavoras presidet del Concill) pena amarguissima tot quant ocorre als soldats que regressan á la Península. Condemnà la guerra de destrucció y extermini que s'está fent.—Aixís—fegí—vaig ferho present repetidas vegadas á n' en Cánovas sense que hi posés remey.

La reyna, segons L' *Imparcial*, se preocupa especialment de la qüestió de moralitat, seguit ab gran atenció tot quant se diu á Cuba y á la Península respecte de dita qüestió.

Recordà la reyna al general Azcárraga 'ls judicis que aquests graves successos han merescut de tota Europa. Feu venir la inevitable censura que quyea sobre d' ella, arribantse tal volta á considerarla cómplice sino 'ls remediaava. Per tot lo manifestat digué al general Azcárraga que constitucionalment creya arribat lo cas de resoldrelas pera salvar sa propia responsabilitat aquietant la seva conciencia.

Fins aquí l' extracte de las gravíssimas manifestacions reveladas per L' *Imparcial* de Madrid.

Quánt pagariam nosaltres perque las lleys vigents que colocan als primers poders del Estat en lo rango de las personas inviolables é indiscutibles, concedissen al periodista la deguda expansió pera manifestar ab ruda franquesa las seves opinions!... Pero això no es possible. La ploma no pot escriure lo que brota de la pensa, ni pot reproduhir sisquera 'ls comentaris de una gravetat extraordinaria que s' escapan aquests días de la boca dels mateixos monárquichs, en reunions y tertulias íntimas.

Cert es que may havia pesat sobre d' ells y sobre de la seva causa una fatal adversitat tan terrible y demodata.

Total al seu entorn està desquiciat.

Lo partit conservador, que venia demostrant la seva gran fortesa, imposantse al poble desde l' punt que l' tenia subjecte á la mes ominosa dictadura, é imposantse també á las mateixas institucions, com se desprén de las revelacions del *Imparcial*, tota vegada que resultaren esterils las peticions de la reyna regent al Sr. Cánovas en lo sentit de que s' obrís una informació pera depurar los procediments empleats en lo castell de Montjuich; en lo sentit de que s' mitigueren las cruetats empleadas en la guerra de Cuba; y finalment en lo sentit de que s' corrijessen las grans immoraltats que tot ho invadeixen; aquest partit conservador al qual ni 'l rey li era bon mosso, ni 'l poble li inspirava, altra cosa que 'l mes olímpich desprecia, acaba de caure triturat, descompost, sumergit en las llàgrimas y en la sanch derramadas á causa de sos errors y de la seva criminal obstinació, entregat al batibull de las mes enconadas discordias y lo qu' es mes grave, baix lo punt de vista monárquich, repudiad per la corona, que davant d' Europa—á pesar de ser irresponsable dintre d' Espanya—no vol apareixer cómplice de tantas y tan irremediables desventures.

Las inquinias silvelistas y romeristas y las desapoderades ambicions personals dels Pidals, dels Tetuáns, dels Elduayáns, dels Azcárragas y dels demés que s' disputan una jefatura impossible y fracassada semblan los últims estortors de un monstruo envenenat pel mateix verí que s' ha anat elaborant en sus entranyas. La ferida mortal que acaba de rebre es lo cop de gracia que per sempre mes l' inhabilita pera la governació del Estat. Ha fet á tots. Al *Spoliarium* ab ell!....

Puja en Sagasta, sent de notar que 'ls tinents que dos anys enrera l' varen ireure, aquesta vegada han tingut a bé quedarse en los quartels.

Tóthom esperava la constitució de un ministeri de altura, dotat de las necessàries condicions pera realisar ab energia 'ls desitjos expressats per la corona, respecte á la qüestió de Montjuich, á la de Cuba y á la de la moralitat administrativa.... Y á pesar de tot, en Sagasta, al igual que la montanya de la fábula, acaba de parir

ridiculus mus. Per si algú no ho sab, li diré que la paraula *mus* vol dir *rata*.

La major part dels elements que componen lo nou ministeri han sigut posats á prova en èpocas anteriors molt menys graves que la present, y han resultat carabassas. ¿Qué farán avuy devant dels apremiants compromisos que per tot arreu ens envolten?

No s' curan, no, 'ls mals de la patria ab las marrulleres del vell Sagasta: no s' alivian siquiera fent e. uilibris interns per tenir contents y enganyats als elements de un partit combatut pels vics incorregibles del personalisme y de las ambicions concupiscentes. L' home del tupé podrà lograr que durant algun temps, no s' volqui la soperia posada sobre la taula del pressupost; pero 'l derrumbament de la patria no l' evita ell, ni cap monárquich.

Per això hi ha ja qui trobantse ab l' ayqua al coll, reclama ab urgència la constitució de un govern de forsa, de una dictadura militar. Un bon sabre per tota rahó. Un sabre que, si s' esgrimeix contra un país mes pacient que Job y mes manso que l' Agnus Dei, se transformarà en la ridícula ganivet d' Herodes contra 'ls innocents. Un sabre, en canvi, que s' guardarà molt bé de caure de tall y de punta sobre 'ls que en aquests últims anys han gobernat la nació, causant la seva desgracia, perque aquests, ja sab tothom qu' en la pràctica resultan totalment irresponsables.

Podria y deuria apelarse no á la forsa, sino á la rahó, consultant al país, garantint seriament la legalitat del seu vot, ab l' idea de someters lealment á las seves decisions. Aquest medi de govern que las lleys consagraran, no s' ha usat mai, ni una sola vegada, durant los 22 anys que portém de monarquia restaurada. Pero parlar als monárquichs de unas eleccions legals, equival á parlarlos de lo impossible. S' han alimentat fins ara de la farsa, de la mentida, de la ficció, y l' seu ventrell té espasmes ab sols parlarlos del aliment sá y nutritiu de la opinió assahonat ab los amaniments de la legalitat y del respecte.

No: tampoch per aquí trobará l' pais lo desitjat remey, dintre de la monarquia.

**

Hem arribat donchs á l' època de la liquidació. Salmerón ho deya fa pochs días á Valencia, ab accents inspirats y profètics, davant de un apinyat concurs de demòcratas adherits á la Fusió republiquesa:

«La nostra obra es liquidar aquest régime que cau de vell. —La monarquia ha fet quiebra fraudulenta. Res ens importa que la figura resulti dura pels monárquichs. Ja està dit. Los republicans tenim l' obligació de liquidar aqueixa quiebra de la monarquia.

»Y dicen que la quiebra es fraudulenta perque l' Estat qu' es lo gerent dels interessos públichs, en lloc de rendir comptes á la nació de com s' inverteixen los moltissims sacrificis que porta realisats, oculta cuidadosament los seus maneigs, temerosas las institucions de que se 'ls exigeixin comptes exactes.

»Y necessitén los republicans intervenir en la liquidació de aqueixa quiebra, perque podrian presentar-se acreedors amagats que deixesssen nostres legitims drets sense representació, y llavors, pera vergonya nostra y de la patria, podrà resultar un sol acreedor legitim: l' odiat absolutisme.»

**

Feta la liquidació, lo problema quedará simplificat y reduhit á dos termes sois.

Qui detesti la llibertat y la civilisació, que se'n vaja ab D. Carlos: qui las estimi, que s' agrupi sota la bandera de la República.

P. K.

O meeting de fusió republicana de Valencia va tenir una importància extraordinaria, així pel número dels concurrents que no baixaran de 8,000 pertanyents á totas las classes socials, com per la trascendència dels discursos pronunciats, com també per l' entusiasta acollida que trobaren en aquell immens auditori.

Digan lo que vulgan los monárquichs, que ja comellsan á temerla, la Fusió republicana, s' imposa á tots los espanyols que alentan verdader amor á la patria y á la llibertat. Per això la bescantan y no podent atacar-la per sos nobles propòsits, s' esforçan en fer veure que han surgit dissidencies, que no existeixen mes qu' en la seva imaginació perturbada.

No poden existir rivalitats de cert gènero, allá no hi ha ambicions personals. Y entenguin ara y sempre 'ls detractors de la Fusió, que aquest gran moviment de concentració republicana, destinat a adquirir una empenya irresistible, està consagrat per complert y en absolut al servei de la patria, sense miras interessades per part dels que l' alentan y l' sostenen.

La nostra forsa depen de la pureza de nosaltres inten-

cions. Volém una República pura y essencialment nacional: per Espanya, no per nosaltres. Lo llot de las concupicencias monárquicas ni ara ni mai podrá esquitxarnos, per lo mateix que vivim en una esfera mes elevada que la de las baixas passions, ahont xapotejan los partits de la monarquia, que han consumat la desgracia de la nació espanyola.

Si en Sagasta, ara qu' es president del Consell de Ministro, no aixeca punt en blanch la suspensió de galeries que pesa sobre la província de Barcelona, diré qu' es l' hereu dels temors, de las preocupacions y de las informalitats del partit conservador.

Y tinga en compte una màxima: «Qui á ferro mata, á ferro mor!»

Qui ab las armas de la ilegalitat intenta matar á un poble, resignis á morir ilegalment.

Encare s' diuhen conservadors, y 's barallan, y 's disputan, y s' insultan, y s' atrofian y s' desbandan.

Per no saberse mantenir units han perdut lo poder; per la mateixa causa es poch menos que impossible que tornin á conquistar-lo.

Tot ho han perdut: fins l' instant de conservació. Y encare s' diuhen conservadors!....

Lo periódich romerista *El Nacional*, obsequia á n' en Silvela ab un piropo de gran calibre, dihentli textualment:

«Ilustre colaborador de Angiolillo y presunto hereu de su magna obra.»

Ja ho veuen, moralment los conservadors fan la pols als anarquistas. Quan perden el seny, també tiran bombas.

Pels ex-possibilitats que varen ferse monárquichs, com l' Abarzuza, en Celleruelo, en Borbolla y altres, no hi ha hagut la mes insignificant cartera. Ara estan donantse á tots los diables, incluint entre aquests á en Castellar que vá embarcarlos.

Hi ha qui vá á bordo á menjar galleta; pero ells ni això.

Els hi han anat á rosegarse 'ls punys.

Deyan que l' acte primer del govern sagastí seria 'l rellevo de n' Weyler per mes que confiavan que notindran necessitat de ferlo, contant ab que 'l general de las quatre províncies casi-pacificadas s' alressuraria á presentar la dimissió, tant bon punt tingués coneixement de la formació del nou ministeri.

¿Y qué ha succehit?

I'o 'a cosa. Ha succehit qu' en Weyler ab una calma verdaderament mallorquina, ha felicitat á la nova situació política oferintli 'ls seus serveis.

En Sagasta s' ha quedat gratantse la barba. Després s' agafat la punta del tupé, y es fama que ha dit:

—No hi ha mes, ja hi ha qui 'm guanya. Lo meutu per mes que l' estiri no arriba pas de Madrid á Cuba, y en canvi 'l de n' Weyler arriba de Cuba á Madrid y encare n' hi sobra.

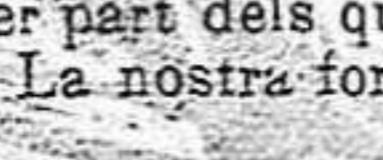
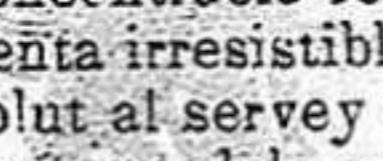
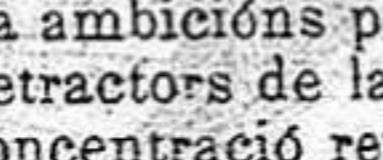
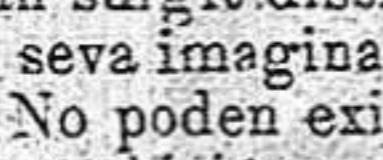
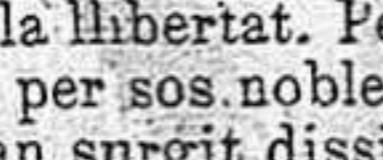
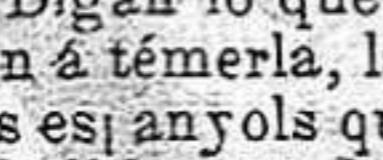
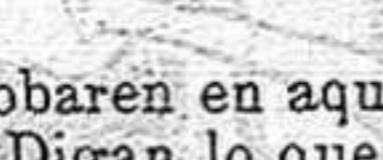
De tanta gent que vá á veure á n' en Sagasta á demanarli empleos, la seva casa està plena de gom ágom, fins al extrém que no pot donars'hi un pas. Aixíz á lo menos ho diu un telegrama de Madrid.

Y s' ha de tenir en compte que 'ls postulants després del llach dejuni que han passat estan mo' flachs y pesan poch, que d' altra manera, vessarian pels balcons o ensorrarián los sostres de l' habitació.

Ja ho veuen ¡pobrets!.... Tots se preocupan de las desventures de la patria. Perque, això sí, al presentar-se á demanar una credencial ho fan pensant tan sols ab los soldats que moren á Cuba y á Filipinas, ab las mares que á la Península ploran, y ab los contribuents que s' estan quedant sense camisa. Y si volen un empleo es per patriotism; senzillament perque ab l' agonia dels uns, ab lo plorar dels altres y ab la miseria de tots, no s' arribi á perdre en lo país hasta la costüm de menjar.

Ni mes, ni menos. Imitan al jefe, que, segons diu, al acceptar lo poder, ha fet un verdader sacrifici. Ni mes ni mes.

En la Normal de Mestres un jove que desitjava obtenir lo títol d' elemental, se presentà á fer los exercicis de revàlida. Practicat lo primer qu' es per escrit, donà principi al segon qu' es oral. Després d' explicar satisfactoriamente la lliçó de Doctrina i Història Sagrada, l' Tribunal tingué la barra de preguntarli si era catòlic, y 'l jove que ab tot y no serho no es amich de mentir com molts que blasonen de catòlics, contestà que no ho era.—Sentirlo y alsarse un escarabat negre, exclamant ab frenesi: «Suspens!.... Suspens!.... tot v' ser una mateixa cosa. —En defensa de sos drets, reconeguts per la Constitució del estat, lo jove pronuncià algunas paraules correctes, sensates i inspirades en la rahó y en la llei, que no obliga á cap estudiant á professar determinades idees religioses y si sols á estar al corrent de las assignatures, y això bastá perque aquella senyora, en lloc de donar-se per persuadits y fer e mena de l' etzagallada que acabaven de cometre, se l' traguessin del davant tractantlo de insolent y poca vergonya. Fén públich aquest atropello á la conciencia honrada de un alumno, perque 's vegi fins á quin gran la intole-

rancia ab punts y ribets de inquisitorial s'ha anat apoderant dels nostres centres d'ensenyansa. Avui encara no poden resistir als que no's confessan catòlics; però que 'ls dònguin temps, feixines y mistos, que tot anirà venint, si avants el poble liberal no pren una resolució ben energica.

CARTA DE FORA. — Pobla de Claramunt. — L'Ajuntament ha cedit al rector lo cementiri del poble, qu'era propietat comunal, y no sols lo cemeniri catòlic li ha donat, sinó l'civil i una cosa tan excomunicada com un cementiri, en lo qual hi enterran als que moren fora de la comunitat catòlica.... Y l'home negre, ab lo mateix afany ha pres les claus del un que del altre. Lo poble liberal està escandalisat de que s' haja fet aquest regalo. Podian los regidors, si tantas ganas tenian de obsequiarlo, regalarli las seves hisendes ó propietats; may una cosa que no era seva, sino del poble enter. ¿Qué va que ara no surt cap bisbe a excomunicar al rector per acceptar una propietat que no era dels qu'li han regalat?

SI AQUEST TEMPS DURA...

— Dels soldats que van á Cuba sols ne torna la mitat, y encara l' que no vè á crossas torna manco ó sense bras. Dels que van á Filipinas, de segur que no n' hi ha cap que no vingui ab un ull menys ó ab el catis foradat. Y á pesar d' això, la guerra dis que dura y durará, fins que la bandera nostra quedí duanya d' aquells camps.... Francament, no sé qué dirhi: trobo el drama un xiquet llach y hasta vist de deixa casa hi ha vegadas que 'm fa mal.

Si aquest temps dura, ja ho tinc pensat.

— ¿Comprará un mico?

— No li acabat.

Los que viuen de la industria, los que viuen del treball, tot bitxo, qui més qui menys, murmurà y llença amarolls planys. ¡Ay del pobre que avuy dia s'ha de refiar del seu bras y espera posar pa á taula únicament traballant! ¡Ay del qui té l' oportunitat d'establir-se en riche ó en gran y s'lien al mar del negoci sense saber de nadar!

Quan ha pagat lo trimestre y la tarifa industrial y l' nou impost transitori, que li queda?.... un pam de nas.

Si aquest temps dura, ja ho tinc pensat.

— ¿Comprará un mico?

— Calli, carat!....

Hasta 'ls mateixos rentistes comensan ja á tremolar, veient la tamborinada que sobre ells se va formant. Actualment encara cobran, pero qui'ls dis que demà, al caure'l plazo, no 's trobin ab que tot està escurat?

Quan se'n treu y se'n treu sempre y no se'n hi afegeix jay! què depressa va buydantse y apareix lo fons del sach!

¡Y fihirse de las rendas!

¡Y vajin creyent, babaus,

que al fi de cada trimestre cobrarán el tant ó'l quānt!

Si aquest temps dura, ja ho tinc pensat.

— ¿Comprará un mico?

— Ja ho diré aviat.

Los únichs que se la campán y cullen sense sembrar son els capellans y l' frares.... ¡A aquests si que 'ls va ben gràs!

Ni las guerras els afectan, ni la crisi els fa mal, ni 'ls canvis els amohnan, ni tremolen per demà.

¡Vinga alars novas iglesias! ¡Vinga edificar palau!

¡Vinga acumular fortunas!.... ¡Són els amos del Estat!

¡Vés qui 'ls empeta la basa!.... Apoyats pels governants... totas las portas obertas....

¿Qué més poden desitjar?

Si aquest temps dura, ja ho tinc pensat.

— ¿Me faré frare,

y està arreglat!

C. GRIMA.

REVISTA DEL MINISTERI

NÉM Á VEURE.... ¿ESTÀN TOTS Á PUNT?

— Si senyor.

— Donchs comensém pel capitá de la quadrilla. ¡Sagasta!

— Presente!

— Ja devia anyorarho això de gobernar!

— ¡Cal!.... Me n' hi fet tants tips en aquest mon, que ja no 'm vè d' aquí. Si no hagués sigut que 'l partit ho demanava; perque ara vè l' inviern y s' ha d' arrigar de roba, no l' hauria acceptat pas el poder.

— ¿Qué pensa fer ara? ¿Ja té solucions preparades per tots los conflictes pendents?

— ¡Jo!.... No tinc més que molta frescura y una mica de confiança en la meva estrella. Lo meu programa es aquest: Embolicar que que fa fort.... y molt serà que de tot això no 'n surti una cosa ó altra.

— Esta bé: ja 's pot retirar. ¡Moret!....

— Servidor!....

— ¿De qui? ¿Dels yankees ó nostre?

— No passi cu' dada y confidi en el meu patriotisme. Allò de la indemnisió de 'n Mora que jo vaig pastelejar, va ser un acte diplomàtic. Per tenir amics, s' ha de ser generós.

— Vosté crech que ha sigut ja ministre varias vegades...

— ¡Uy! De Gobernació, d' Estat, de Foment.... Jo, gràcies á Deu, soch bo per tot; lo mateix faig unes eleccions al trampe, que firmo un tractat de comerç que 'ns tomba de costelles. Ara m' han nombrat per Ultramar á causa de la meva significació.

— ¿Quina significació es la séva?

— La concessió de l'autonomia a Cuba, l'establiment de las reformas, la terminació de la guerra.

— ¿Va de veras?

— ¿Que jo, signifio això?.... ¡Vaya si hi va! Lo que hi ha es que pot molt ben ser que 'm vingui l' tio Práxedes ab la rebaixa.... y totes las més ilusions se tornin fum.

— ¿Qué farà ab els Estats Units?

— Lo que pugui: tirar si 'fluixan y 'fluixar si tiran.

— ¿Y ab en Weyler?

— Això serà.... lo que tase un sastre.

— ¿Qui es lo sastre aquest?

— Un tal Martinez Campos.

— Basta: aném per un altre. ¡Gallón!

— Aquí 'm té.

— ¿Ministre de Estat, eh?

— ¡Ja 'm tocava, caramba! En los dotze anys que portém de regencia, no havia pogut pescar ni una sola cartera.

— Y encara diu que li han donada per carambola....

— ¡Oh! Això sí que... La qüestió es tenir-la. Hágase el milagro....

— Pero 'ja ha reflexionat vosté sobre 'l mort que s' ha tirat á sobre?

— ¡Fugi!.... ¿No veu qu' entro á ocupar la plassa que desempenyava 'l duch de Tetuan?....

— ¡Y qué!....

— Que per malament que ho fassí, sempre quedaré millor qu' ell. Ademés, en Sagasta ja m' ha dit que en las qüestions difícils me farà d' apuntador.

— Un altre: Gracia y Justicia.... ¡Groizard!

— Aquí n' hi ha un tres.

— ¿Un tres no és?

— Per la gracia y la justicia que tinc d' administrar, ja n' hi ha prou.

— ¿Vosté havia sigut ja ministre durant la regencia?

— Sí, l'ome! Vaig serne d' Estat, en aquell famós ministeri de 'n Salvador y l' Abarzuza, y de Foment en el de 'n Becerra y l' Aguilera.

— D' Estat, de Foment, ara de Gracia y Justicia.... A la quinta vosté es com en Moret, serveix per tot.

— ¡Naturalment! ¿Qui no serveix per cubrir un sou quan se tracta d' un sou de minis re?

— ¡Hisenda! ¡L'pez Puigcerver!

— Aquí está.

— ¿Qué significa vosté en el ministeri?

— ¡Ay de mi!.... ¡Jo ho sap! què! No hi he trobat ni un clau partit p' mitjà: calaixos, caixas, cabassos, guardiolas.... tot està buyt.

— Y donchs ¿de qué pensa fer m'agés?

— No ho sé: no 'm qu' da m'és remey que empenyar la respiració.... dels qu' encara respiran.

— ¡També seguirà venint les montanyas, los bens del clero y tot lo que valguí dos quartos!

— ¡Ah! Això sí. Ja hi avisat á casa que si un dia hi torno excomunicat no se'n extran yin.

— Un altre: ¡Xiquena!

— Diguí.

— ¿Vosté es lo ministre de Foment?

— Si señor. Y la veritat es que agraeixó la deferència que en Sagasta m' ha tingut, tota vegada que aquest es lo ministeri que dona menos feyna.

— ¿Per qué?

— Perque á Espanya tot està fomentat anys h'ha: la mandra, la ignorància, l'fanatism, las preocupacions.... Casi no tinc de fer res.

— Un altre: ¡Correa!

— ¿Qué se li ofereix? Perque jo, al revés qu' l' anterior, es tich molt ocupat. Soch ministre de la Guerra, y ja ho veu, teixinte á Cuba, ás Filipinas y ara aviat, segons diuhen, á la montanya ab els caríns...

— Donchs que 'm vingui l' de Marina. ¡Bermejo!

— No m' amohnin! Vull contar los barcos de l' esquadra que va fer en Beranger y 'm torno tarumba.

— ¿Tants n' hi h'?

— ¡Al contrari! No 'n veig cap en lloc.

— Plegui, donchs. L' últim ministre. ¡Capdepón!

— Per servirlo: á Gobernació m' té á las seves ordres.

— ¿Qué hi farí allí?

— Lo que maní en Sagasta.

— ¿Quinas disposicions pensa prendre?

— Las que v'lgui en Sagasta.

— ¿Qué'n pensa de la situació actual?

— Lo que pensa en Sagasta.

— ¡Pero vosté, per la séva part....

— Dispensi! Crech que 'm crida.... en Sagasta.

FANTÁSTICHE

TAL-LÁ, TAL-LERA

¡Per fi ha caygut aquell govern impavít que se 'ns meujá en poch temps riquesa y honra! y ha pujat aquest altre de critri més ample y més democrata!

¡Abaix per sempre aquella oligarquia de sos profits tan sols conservadora!

¡Viscan els liberals qu' ab energia la patria y llibertat salvá s'proposan!

¡Esperém ab confiança que l' administració...

Pro ora 'm recorda un quènto vell, lector amich, que minva mon optimista entusiasmante. Escolta:

Al portal d' una iglesia demanava

un pobre vell almoyna;

y en son cap sens cabells y plé de tinya

hi tenia arrapat un vol de moscas.

Un home compassiu va y las hi esquivava,

creyent fer un favor á aquell pobre home,

pro aquest alsantse ayrat: —¡Qu' heu fet! — exclama.

— M' heu ben trompat, tanoca.

Las que tenia al cap ja estaven fartas

y no m' davant neguit: d' aquí una estona

lo cap tornarà á omplirse'm

de un altre vol de moscas,

qu' arribaràn de junys

y fins al os rosegaran ma closca.

Aplica á la política aquest quènto,

lector amich, y notarás que proba

que 'l cambi de govern sols significa

que al allunyarse els qu' estan tips de sobras

caurà damunt la disgraciada Espanya.

JEPH DE JESUS.

UÍN ministeri l' que ha format en Sagasta.... Ja 's dich jo que 'n solventarà de conflictes.... sobre tot els que dimanan de la qüestió cubana.

En Moret s' ha calsat la cartera de Ultramar, y en Moret es lo governant que vá doblegarse á las exigencies dels Estats Units en la malaventurada reclamació Mora.

No tindrà res d' extrany

mes mènims inconvenient, perque ja sab ell qu'en aquest, que sens dupte es l'últim període del seu mando, se veurà obligat a tenir *molta corretja*.

Lo nou ministeri es realment un govern de poca al-tura.

Lo ser de poca al-tura revela l'esperit de previsió del home del tupé. Perque així quan cayga no's farà tant mal.

Una frasse sobre l'Azcárraga ab motiu de no haver pogut evitar que la crissis se n'hi vingués al damunt quan menos s'ho esperava. Es de advertir que la frasse a questa la pronunciava un conservador, ressentit de la cayguda.

—Com a embarcador de tropas—deya—l'Azcárraga es un general; ara, com a polítich, no es mes que un *quinto*.

A n'en Romero Robledo, ni menos el van cridar a Palacio, per consultar-lo respecte a la crissis. En cambi en Silvela va ser cridat.

A n'en Paco de la daga varen donarli l'alternativa, mentres que a n'en Paco del flamenc ab mollas varen tallarli la coleta. ¡Quina humillació!.... Trista sort la seva desde la mort de n' Cánovas! La sort de la monjetera filaire a la qual se li treuca la canya que la sostenia. Ja la tenim ajugada a terra, enllafiscada de llot. Primer se podrà que tornarà a alsarse.

* * *

Per consolarse de les amargures de la preterició de que ha sigut objecte, se n'ha anat a Antequera, ab la ferma resolució d'entregar-se per complir al cultiu de la remolatxa.

—Oh remolatxes del meu cor—exclamarà—vosaltres sou mes agrahidas que algunes persones!.... Mentre aqueixas persones no donan mes que fel, vosaltres do-neu sucre al qui us cultiva.

* * *

Pero a propòsit de sucre. Per clarificarlo tothom sab que's necessita emplear lo fum d'estampa, la sustancia mateixa qu'en Romero Robledo va utilitzar en temps de la Revolució, per escriure aquell famós rétol clarificador.

Desgraciadament, als 29 anys de realisada, l'inscripció romeresa s'ha modificat, sufrint lo cambi de una sola paraula.

Ara diu així: «CAYÓ PARA SIEMPRE LA RAZA ESPÚREA DE LOS BRIBONES»:

—Bé y qué féu los republicans fusionats?—me preguntau aquest dia un federal, que ja fa molts anys que viu en la mes absoluta passivitat.

—Ay ay ¿qué no ho veus?—li vaig dir.—De moment

procurem aixecar l'esperit públich per medi de la propaganda.

—Be vaja!—va dirme—potser si que us penseu que ab discursos derribareu la monarquia.

Menos la derribariam si cada hu's estava a casa seva sense fer res, mantinen un estat de desconcert estéril. De aquesta manera el país no sabrà mai qui som, ni lo que volém. Avuy, en cambi, se'n va enterant. Y no ho dupitis: quan vingui l'hora de la mudansa, que vindrà a no tardar gayre, perquela casa es molt vella y amenassa ruina, per efectuar lo traslado de las llibertats democràtiques a la casa nova de la República, molt contenta estarà la Fusió republicana si pot servir de *conductora*.

Llegeixo:
«El gabinet ten-drà consejo en la presidencia el miércoles, a fin de preparar el consejo del jueves con la reina regente.»

Be, vaja, si: consells ab ensaig.
Com las comedias.

SOLUCIONS

A L'INSERTAT EN L'ULTIM NUMERO

- 1.º ANAGRAMA.—Vespre—Pevres.
- 2.º TRENCACLOSCAS.—El salt del torrente.
- 4.º GEROGLIFICH.—Com mes fumas, més fum fas.

Han endavantat las tres solucions los ciutadans C. Lacampa, H. Despullat, Un Cria-cauari, Pau Ximbla, y Sara Gatero; n'han endavantades 2 Soledad ya Soledad, Pere Micos, Xulipampa y Un Encartronat; y 1 no més J. D. Barberà Tarragoní, Mico Demus y Un Aixalabrat.

ENDEVINALLAS XARADA

—Hola Enrich!
—Que tal, Humbert!
—Així, així; ja ho pots veure.
—Y Tercera no't probá?
—No gayre: puig l'hu me feya tan de mal que, com me veus, estich tot jo fet un enza.
—Y qui't cura? D. Ambrós, aquell que de gras reventa, Enriquet?

—Segona, i fill del plorat senyor Cateura, qui després de ferm sofrir lo que's diu sens conciencia anà a Tot m' ha aconsellat a passarhi una quinzena.
—M' alegraría, Enriquet, que't probés.

—Així ho espera lo meu cos enmatzinat de potinges y de metjes.

S. BORRUT Y SOLER.
ANAGRAMA
Lo que atropella las tot es portar tant de total:
d' així plora la criatura,
com de no tenir cap ral.
PEPET PANXETA.

GEROGLIFICH
X • X
d o i

▲
GANXET DE REUS.

LOS IDEALS DE 'N SILVELA

«Quién mal anda....—diu el ditxo—mal acaba»—per lo tant

que n'hi portará al entierro de frares y capellans!

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans Odraude Erret, E. Campistol, G. nen Olla, Joseph Pirretas, Ricardo A., J. Tarrés, Peret del C., Mistets de Castella, E. Argila, Feip, N. Benet P., J. Selva Mas, Perla de Llevant, y E. F.—Lo qu'envian aquesta setmana no sá per casa.

Ciutadans Gedeon II, M. Masquet Roscle, J. Ramilles, Melón Cansado, Calderon de la Cabra, J. Romanos, Un Ganxo, J. Vilargunté, P. Salom Morera, Giralet Vilafranqui, Vicentó, R. T., J. Staramsa, Sisquet D. Paila, N. Gras, Ll. E. Prats, J. Emma Dou, J. Santamaría Vinyals, Nemesis Gil, R. C., P. B. Vilafranca, F. C. Padros, y M. ront.—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envien.

Ciutadans Quimet Borrell: L'absolució 'ns va millor que l'altra: veurem de aprofitarla.—F. Carreras P.: Vosté no pot imaginar-se l'agobio qu'hem tingut aquests dies ab tanta correspondencia, d' altra manera disculparia l'olvit qu'hem suferit. Avuy després del temps transcorregut, la rectificació tal vegada seria inopportuna. De lo qu'envia aprofitarem lo quadret.—F. P.: La composició ab tot y set molt floralesca, resulta adotzada.—E. Bosch y Viola: Imparcials procuren serio sempre, y ab la major imparcialitat li diré que la composició de aquesta setmana tampoc ens va: hi ha cada vers mal forjat, que fa llàstima.—Felix Cana: Lo de aquesta setmana va bé.—Un Canari: Las de vosté no 'ns fan el pes.—J. Vilargunté: Mirarem de aprofitar-ho.—J. Torras Llopis: L' article resulta llarguissim, y com qué tot obheix al sistema de traducir los noms dels medicaments, se li pesat.—Anton Regidor: Lo Joch de Lilas estarà molt bé, si tot ell tingüés sentit.—Un Critró etc.: Lo que 'ns envia ens sembla haver-ho llegit en un altre lloch.—Artur Casademunt: Va bé.—Follet: Idem, y moltas gracias.—Lo Timbaler del Noya: La composició es llarga, difusa y confusa.—Deli Breix: Impossible tornar-ho a repassar, puig ho tirarem a la panera: lo qu'envia aquesta setmana es incorrecte.—Ego Sum: Va bé, y 's sonet sobre tot —Suriseny: Queda acceptat.—J. Pages Cubinya: Los quènts de aquesta setmana ja 'ns agradan mes. Els aprofitarem.—R. Vidal: Va bé.—N. Rebala: Los pensaments ademés de tenir molt poca novedat careixen de vigor en la forma en que estan enunciats.—V. Andrés: Publicarem lo sonet: l'altra composició veurém de aprofitarla.—Pepito Llauné: Van bastant be y s' utilitzaran.—Bonafío: També mirarem de fer-ho.—Pipo: La composició té fragments bonics, però té també trossos molt incorrectes.—J. Bover C.: Es fluix.—Pacás de Cotó: Potser vé una mica massa tart pera poder ser insertada: d' altra manera no s' acabaran may las polémicas, en detriment del interès del periodich.—R. del Moliner: Los dos articles careixen de condicions literàries.—P. P. T.: La primera reminiscència ja ha perdut l'actualitat: figuris lo que serà quan surti l'almanach. A la segona no li veiem la pua: envihi un'altra cosa.—S. Alsina y Clos: Va bé.—J. Sarevió: La queixa serà millor dirigirla particularment al Director de Correus.—C. Galimany: No va prou bé.—P. Galindayna: Es bastant incorrecta.—R. E. Oliver: Es fluixa.—C. de Miranda: Idem.—J. M. Bernis: Voldriam una composició mes ayoosa, ab mes novetats y sobre tot ab una forma mes cuidada.—R. Mas: Lo dibuix no 'ns va.—A. Deu: Va bé: ho publicarem.—L. Escaler: Gracias per l'enviò.—J. Vilaseca: Idem.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Miti. 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.

CAMBI DE OFICI

No podentse dedicar a la sal de la política, ha resolt dedicarse al sucre de la remolatxa.